

การสังเคราะห์งานวิจัยของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา

แขนงวิชาการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย สาขาวิชาศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

A Synthesis of Graduate Students Research in Non-formal and Informal

Education, School of Educational Studies, Sukhothai Thammathirat

Open University

ชนกนารถ บุญวัฒนกุล¹ สารีพันธ์ สุสุวรรณ² ปิยะพงษ์ ไสยโสภณ³ นฤมล ดันธสุระเศรษฐ⁴ งามอาจ ชีมรัมย์⁵
Chanoknart Boonwattanakool¹ Sareepan Supawan² Piyaphong Sisophon³ Narumon Thanthasuraseth⁴ Ongart Sumrum⁵

¹ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

²รองศาสตราจารย์ ดร. ประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

³ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

⁴รองศาสตราจารย์ ดร. ประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

⁵อาจารย์ ดร. ประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) วิเคราะห์คุณลักษณะของงานวิจัย และ (2) สังเคราะห์องค์ความรู้ที่ได้จากงานวิจัยของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรแขนงวิชาการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ประชากร ได้แก่ วิทยานิพนธ์และการศึกษาค้นคว้าอิสระที่เผยแพร่ระหว่างปี พ.ศ. 2546-2554 จำนวน 42 เรื่อง เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบบันทึกข้อมูลทั่วไปและคุณลักษณะของงานวิจัย และแบบบันทึกผลการวิจัย วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าความถี่ ร้อยละ และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า (1) งานวิจัยส่วนใหญ่เผยแพร่ในปี พ.ศ. 2546 ส่วนใหญ่เป็นงานวิจัยเชิงปริมาณ เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติพรรณนา สถิติอ้างอิงและการวิเคราะห์เนื้อหา เนื้อหาในการวิจัยแบ่งได้ 12 ด้านได้แก่ 1) แนวทางและรูปแบบการจัดการศึกษาและการพัฒนากิจกรรมการสอนและการฝึกอบรม 2) การติดตามผลการจัดการศึกษา 3) ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน 4) ภูมิปัญญาท้องถิ่นกับการศึกษานอกระบบ 5) รูปแบบการจัดกิจกรรมชมรมนักศึกษา 6) รูปแบบการจัดห้องสมุด 7) การมีส่วนร่วมของชุมชน 8) การเผยแพร่ความรู้ข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชน 9) การดำเนินการให้บริการช่วยเหลือผู้พิการ 10) การศึกษาความพึงพอใจของผู้รับบริการ 11) การพัฒนาระบบ และ 12) กระบวนการจัดตั้งกลุ่มอาชีพ และ (2) การสังเคราะห์องค์ความรู้จากงานวิจัย พบว่า งานวิจัยครอบคลุมประเด็นตามศาสตร์ของการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ส่วนแนวโน้มการวิจัยเป็นไปตามนโยบายการศึกษาในช่วงที่ทำวิจัย

คำสำคัญ: การสังเคราะห์งานวิจัย บัณฑิตศึกษา การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

Abstract

The purposes of this study were (1) to analyze the characteristics of researches; and (2) to synthesize the findings of researches conducted by graduate students in Master of Education Program in Non-formal and Informal Education, School of Educational Studies, Sukhothai Thammathirat Open University. The research population comprised 42 theses and independent study distributed during A.D. 2003 – 2011. The research instrument were two forms, a record form of research general information and characteristics and a research finding record form. Data were analyzed using the frequency, the percentage, and content analysis. The research findings showed that (1) most researches were distributed in the year 2003; mostly were quantitative research; the instrument used most was a rating scale questionnaire; data were analyzed using descriptive statistics, inferential statistics, and content analysis; the content of researches could be grouped into 12 topics 1) the guidelines and modules of educational management; the development of training and coaching activities; 2) the monitoring of educational management; 3) the factors related to learning and teaching; 4) the local intellectual and non-formal education; 5) the modules of activities for the students' club; 6) the modules of library management; 7) the community participation; 8) the dissemination of knowledge and information to the public; 9) the actuation of services for the disables; 10) the study of customer satisfaction; 11) the system development; and 12) the process to establish the occupational groups; and (2) the synthesis of research findings, it was found that the body of knowledge were in accordance with the scope of the program and cover the field of non-formal and informal education, while research trends depend on the education policy used at the time the research was conducted.

Keywords: Research synthesis, Graduate student, Non-formal and informal education.

คำนำ

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช จัดตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2523 ด้วยการจัดระบบการเรียนการสอนทางไกล โดยเปิดสอนหลักสูตรระดับประกาศนียบัตรบัณฑิต ปริญญาตรี ปริญญาโท และปริญญาเอก ในหลายหลักสูตร หนึ่งในหลักสูตรที่เปิดสอนในปี พ.ศ. 2544 คือ หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ระดับปริญญาโท แผนกวิชาการศึกษา นอกระบบ สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ เป็นหลักสูตรที่มีการทำวิจัยเพื่อสำเร็จการศึกษา ซึ่งหากพิจารณาในส่วนผลงาน หรือผลผลิตที่เป็นรูปธรรมของการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา งานวิจัยเป็นสัญลักษณ์แสดงถึงความรู้ วิทยาเขตและความรอบรู้ สามารถยืนยันและให้ตรวจสอบความจริงได้ทันที เพื่อแสดงคุณภาพของมหาบัณฑิต การที่สามารถตรวจสอบและยืนยันในคุณภาพของผลงานวิจัยที่บ่งชี้คุณวุฒินี้เอง แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการทำวิจัย สิ่งที่สำคัญที่สุดของการทำวิจัยที่สมบูรณ์ คือ องค์ประกอบและขั้นตอนการปฏิบัติการต่าง ๆ ที่ถูกต้องตามหลักการศึกษา และหลักวิทยาศาสตร์ การดำเนินการวิจัยจึงเป็นการสร้างเสริมความรู้ความสามารถ หลายประการ ให้แก่นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา อาทิ ความสนใจใฝ่รู้และติดตามความเคลื่อนไหวทางวิชาการอย่างต่อเนื่อง

ความสามารถในการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมด้วยตนเอง ความสามารถเชิงการเขียนและความสามารถเชิงภาษา ปัจจุบันงานวิจัยทางการศึกษาส่วนใหญ่เป็นงานวิจัยของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา งานวิจัยเหล่านี้นับเป็นจุดเริ่มต้นอันสำคัญในการสร้างนักวิจัยของประเทศ ขณะเดียวกันงานวิจัยที่ผลิตออกมาก็ได้มีการนำไปใช้เป็นเอกสารอ้างอิงอย่างกว้างขวาง (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2544) การสังเคราะห์งานวิจัยเป็นการนำผลการวิจัยหรือข้อค้นพบจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกันมาบรรยายสรุปเข้าด้วยกัน จนเกิดเป็นองค์ความรู้ใหม่ขึ้น ซึ่งนงลักษณ์ วิรัชชัย และสุวิมล ว่องวาณิช (2542, น. 17) สรุปว่า งานที่นำมาสังเคราะห์ต้องเป็นการวิจัยที่เป็น การศึกษารายงานวิจัยจำนวนมากที่ศึกษาปัญหาวิจัยเดียวกันเพื่อสรุปผลการวิจัย และสรุปความคล้ายคลึงและความแตกต่างระหว่างงาน วิจัยแต่ละเรื่อง รวมทั้งการอธิบายถึงสาเหตุที่มาของความแตกต่างเหล่านั้นให้ได้องค์ความรู้ที่จะสามารถนำไปใช้เป็นประโยชน์อย่างกว้างขวาง

ปัจจุบันมีนักศึกษาที่จบการศึกษาและมีผลงานวิจัยทางการศึกษาของแผนกวิชาการศึกษา นอกระบบ สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชอยู่พอสมควร แต่ยังไม่มีการรวบรวมจัดหมวดหมู่ ทำการวิเคราะห์ สังเคราะห์งานวิจัยดังกล่าว คณะผู้วิจัยจึงสนใจที่จะวิเคราะห์และสังเคราะห์องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัยดังกล่าว โดยวิเคราะห์ถึงคุณลักษณะของงานวิจัย ประกอบด้วย ข้อมูลทั่วไปของงานวิจัย เนื้อหาสาระและประเด็นที่ศึกษา ประเภทของการวิจัย กลุ่มที่ศึกษา ลักษณะตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล และวิเคราะห์องค์ความรู้ที่ได้จากงานวิจัย รวมทั้งให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับประเด็นปัญหาในงานวิจัยในอนาคต ผลการวิจัยในครั้งนี้ ผู้สนใจสามารถนำไปเป็นแนวทางในการวิจัยสำหรับนักศึกษาระดับบัณฑิตทั้งของสาขาวิชาศึกษาศาสตร์และต่างสาขา ตลอดจนเกิดแนวทางใหม่ ที่จะส่งเสริมการจัดการศึกษานอกระบบให้มีคุณภาพต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปและคุณลักษณะของงานวิจัยของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา แผนกวิชาการศึกษา นอกระบบ สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
2. เพื่อสังเคราะห์องค์ความรู้ที่ได้จากงานวิจัยของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา แผนกวิชาการศึกษา นอกระบบ สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการวิจัย ดังนี้

1. ขอบเขตด้านระยะเวลา งานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์ เป็นงานวิจัยของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา แผนกวิชาการศึกษา นอกระบบ สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ ที่พิมพ์เผยแพร่ระหว่างปี พ.ศ. 2546-2554 จากฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์ในห้องสมุดของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา งานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์เป็นงานวิจัยที่เกี่ยวกับการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ที่เป็นวิทยานิพนธ์และการศึกษาค้นคว้าอิสระของนักศึกษาแผนกวิชาการศึกษา นอกระบบ สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

วิธีดำเนินการวิจัย

การสังเคราะห์งานวิจัยครั้งนี้เป็นการสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับการศึกษานอกระบบ ที่เป็นวิทยานิพนธ์ของนักศึกษาแผนกวิชาการศึกษา นอกระบบ สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช มีรายละเอียดการดำเนินการดังนี้

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ วิทยานิพนธ์และการค้นคว้าอิสระของนักศึกษาแผนกวิชา

การศึกษานอกระบบ สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ที่ทำการวิจัยระหว่างปี พ.ศ. 2546-2554 จำนวน 42 เรื่อง

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบบันทึกข้อมูลทั่วไปและคุณลักษณะของงานวิจัย แบ่งออกเป็น 2 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของงานวิจัยและ ตอนที่ 2 คุณลักษณะของงานวิจัย

2. แบบบันทึกผลการวิจัยด้านองค์ความรู้ของงานวิจัย

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

3.1 เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบบันทึกข้อมูลทั่วไปและคุณลักษณะของงานวิจัย จากงานวิจัยจำนวน 42 เรื่อง คิดเป็น ร้อยละ 100

3.2 เก็บรวบรวมข้อมูลผลการวิจัยด้านองค์ความรู้ของงานวิจัย ใน 2 ลักษณะ คือ 1) ผลการวิจัยด้านองค์ความรู้/นวัตกรรมของงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา แผนกวิชาการศึกษา นอกระบบ และ 2) แนวโน้มของงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา แผนกวิชาการศึกษา นอกระบบ

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลดำเนินการใน 2 ลักษณะ คือ

1. ข้อมูลจากแบบบันทึกข้อมูลทั่วไปและคุณลักษณะของงานวิจัย ดำเนินการดังนี้

1.1 ข้อมูลจากแบบบันทึกข้อมูลทั่วไปของงานวิจัย วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่และร้อยละ

1.2 ข้อมูลจากแบบบันทึกคุณลักษณะของงานวิจัย วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ ร้อยละ และ

การวิเคราะห์เนื้อหา

2. ข้อมูลจากแบบบันทึกผลการวิจัยด้านองค์ความรู้ของงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา ดำเนินการดังนี้

2.1 ผลการวิจัยด้านองค์ความรู้/นวัตกรรมของงานวิจัย วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหาและสรุปประเด็นหลักของงานวิจัย

2.2 แนวโน้มของงานวิจัย วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหาและสรุปประเด็นหลักของงานวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปและคุณลักษณะของงานวิจัย

1.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา ซึ่งเป็นข้อมูลของกลุ่มงานวิจัยจำแนกปีที่พิมพ์ (พ.ศ. 2546-2555) พบว่า งานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา จำแนกตามปีที่พิมพ์ทั้งหมดเป็นวิทยานิพนธ์ มากที่สุดคือ พ.ศ. 2546 จำนวน 8 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 19.04 รองลงมาคือ พ.ศ. 2548 จำนวน 7 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 16.66 น้อยที่สุดคือ พ.ศ. 2553 จำนวน 2 เรื่อง คิดเป็น ร้อยละ 4.76

1.2 ผลการวิเคราะห์คุณลักษณะของงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มีรายละเอียดดังนี้

1) เนื้อหาสาระหรือประเด็นที่ศึกษา พบว่า เนื้อหาสาระ/ประเด็นที่ศึกษาที่พบมากที่สุดคือรูปแบบการจัดการศึกษาและการพัฒนากิจกรรมการสอนและการฝึกอบรม จำนวน 24 เล่ม คิดเป็นร้อยละ 57.14 รองลงมาคือ การมีส่วนร่วมของชุมชน จำนวน 6 เล่ม คิดเป็นร้อยละ 14.28 และเนื้อหาสาระ/ประเด็นที่ศึกษาที่น้อยที่สุดคือ ภูมิปัญญาท้องถิ่นกับการศึกษานอกระบบ การประเมินและการติดตามผลการจัดการศึกษา รูปแบบการจัดกิจกรรมชมรมนักเรียนมหาวิทยาลัย รูปแบบการจัดห้องสมุด การเผยแพร่ความรู้ข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชน การดำเนินการให้บริการช่วยเหลือผู้พิการ การศึกษาความพึงพอใจของผู้รับบริการ การพัฒนาระบบ กระบวนการจัดตั้งกลุ่มอาชีพ ประเภทละ 1 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 2.38

2) ประเภทของการวิจัย พบว่า ประเภทงานวิจัยที่พบมากที่สุด คือ งานวิจัยเชิงปริมาณ จำนวน 41 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 97.62 และทุกเรื่องเป็นการวิจัยเชิงผสมวิธี และรองลงมาคือ ประเภทการวิจัยเชิงคุณภาพ จำนวน 1 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 2.38 โดยประเภทของการวิจัยเชิงปริมาณ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจมากที่สุด รองลงมาคือ งานวิจัยและพัฒนา ประเภทของงานวิจัยเชิงปริมาณที่มีน้อยที่สุดได้แก่ งานวิจัยสหสัมพันธ์ ส่วนงานวิจัยเชิงคุณภาพ จำนวน 1 เรื่อง เป็นงานวิจัยประเภทกรณีศึกษา

3) ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย พบว่า งานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา ใช้กลุ่มตัวอย่างมากที่สุด โดยใช้วิธีการแบบสุ่มมากที่สุด จำนวน 28 เล่ม คิดเป็นร้อยละ 57.14 รองลงมาคือ กลุ่มตัวอย่างแบบไม่สุ่ม จำนวน 13 เล่ม คิดเป็นร้อยละ 26.53 และใช้ประชากร จำนวน 8 เล่ม คิดเป็นร้อยละ 16.32 โดยงานวิจัยที่ใช้กลุ่มตัวอย่างแบบสุ่ม ยังจำแนกตามลำดับดังนี้คือ การสุ่มอย่างง่าย สุ่มแบบแบ่งชั้น และสุ่มแบบกลุ่มและสุ่มแบบหลายขั้นตอน นอกจากนั้นเป็นงานวิจัยที่ใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง และงานวิจัยที่ใช้กรณีศึกษา

4) ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย พบว่า ตัวแปรอิสระเป็นตัวแปรที่ศึกษามากที่สุด จำนวน 19 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 46.38 รองลงมาคือ ตัวแปรต้นและตัวแปรตาม จำนวน 22 เล่ม คิดเป็นร้อยละ 53.62

5) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล พบว่า เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลในงานวิจัยที่มีมากที่สุด คือ แบบสอบถาม จำนวน 41 เล่ม คิดเป็นร้อยละ 97.62 แบบสัมภาษณ์ แบบทดสอบและแบบสังเกต ตามลำดับ รองลงมาคือ แบบบันทึกข้อมูล จำนวน 1 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 2.38

6) วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ส่วนใหญ่ใช้สถิติหลายประเภทในงานวิจัยเรื่องเดียวกัน โดยเป็นสถิติพรรณนามากที่สุด จำนวน 41 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 97.62 โดยใช้ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน รองลงมาเป็นสถิติอ้างอิง จำนวน 26 เรื่อง ใช้ t-test ANOVA / ANCOVA ค่าเซฟเฟ และ F-test ตามลำดับ และการวิเคราะห์ข้อมูลที่ใช้้น้อยที่สุดคือการวิเคราะห์เนื้อหา จำนวน 23 เรื่อง

2. ผลการสังเคราะห์องค์ความรู้ในงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา แขนงวิชาการศึกษา นอกระบบ จาก การสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับการศึกษานอกระบบ พบว่า มีองค์ความรู้ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

2.1 ด้านเนื้อหาของงานวิจัย แบ่งได้เป็น 12 ด้าน ดังนี้ 1) แนวทางและรูปแบบการจัดการศึกษา และการพัฒนากิจกรรมการสอนและการฝึกอบรม 2) การติดตามผลการจัดการศึกษา 3) ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการ เรียนการศึกษานอกระบบ 4) ภูมิปัญญาท้องถิ่นกับการศึกษานอกระบบ 5) รูปแบบการจัดกิจกรรมชมรมนักศึกษา มหาวิทยาลัย 6) รูปแบบการจัดห้องสมุด 7) การมีส่วนร่วมของชุมชน 8) การเผยแพร่ความรู้ข้อมูลข่าวสารแก่ ประชาชน 9) การดำเนินการให้บริการช่วยเหลือผู้พิการ 10) การศึกษาความพึงพอใจของผู้รับบริการ 11) การ พัฒนาระบบ และ 12) กระบวนการจัดตั้งกลุ่มอาชีพ ซึ่งหัวข้อที่มีผู้ศึกษามากที่สุด ได้แก่ แนวทางและรูปแบบการ จัดการศึกษาและ การพัฒนากิจกรรมการสอนและการฝึกอบรม รองลงมา ได้แก่ การมีส่วนร่วมของชุมชน รองลงมาอีก ได้แก่ ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการศึกษานอกระบบและรูปแบบการจัดห้องสมุด ซึ่งจาก คุณลักษณะดังกล่าว มีประเด็นที่สำคัญ 3 ด้าน มีรายละเอียดดังนี้

1) แนวทางและรูปแบบการจัดการศึกษาและการพัฒนากิจกรรมการสอนและการฝึกอบรม มีผู้ศึกษามากที่สุด จากการสังเคราะห์ พบว่า มีการศึกษา 6 ด้าน คือ (1) ด้านการจัดศูนย์การเรียนรู้ชุมชน เป็น การศึกษารูปแบบศูนย์การเรียนรู้ชุมชนเพื่อการศึกษาตลอดชีวิต แนวทางการจัดศูนย์การเรียนรู้ชุมชน การบริหาร ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนที่เหมาะสมสำหรับองค์การบริหารส่วนตำบล แนวทางส่งเสริมศูนย์การเรียนรู้ชุมชน แนว ทางการจัดกิจกรรมการศึกษาของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน และ รูปแบบแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต (2) ด้านการจัด การศึกษาสำหรับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ เป็นการศึกษาในรูปแบบการจัดการศึกษาที่เหมาะสมสำหรับเด็กและเยาวชนใน ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน การจัดการศึกษานอกระบบในสถานสงเคราะห์ การจัดการศึกษานอกระบบ สำหรับผู้ต้องขังในเรือนจำ การจัดการศึกษานอกระบบเพื่อพัฒนาพฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้ต้องขัง กิจกรรมชุมชน บำบัด การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมผู้ต้องขังยาเสพติดในเรือนจำ แนวทางการจัดการศึกษาสำหรับผู้สูงอายุ การ จัดการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ การส่งเสริมกิจกรรมการศึกษานอกระบบของเจ้าอาวาส และ การจัดการศึกษาตามอัธยาศัยของพระสงฆ์ (3) การจัดการศึกษานอกระบบสำหรับโรงเรียนในระบบ เป็น การศึกษา รูปแบบการจัดการศึกษาตลอดชีวิตของโรงเรียนประถมศึกษา และ การจัดการศึกษานอกระบบให้กับ ชุมชนของโรงเรียนมัธยมศึกษา (4) ศักยภาพในการรับการถ่ายทอดการจัดการศึกษานอกระบบขององค์การบริหาร ส่วนตำบล (5) การพัฒนาชุดการสอน / ชุดฝึกอบรมเป็นการศึกษา การพัฒนาชุดฝึกอบรมทางไกลโดยใช้สื่อ

ประสมเรื่องการเขียนภาษาอังกฤษธุรกิจสำหรับพนักงานบริษัทผลไม่กระป๋อง การพัฒนาชุดฝึกอบรมเรื่ององค์กร
 แห่งการเรียนรู้สำหรับบุคลากรคณะทันตแพทยศาสตร์ และ การพัฒนาชุดการสอนเรื่องโรคมะเร็งกระเพาะอาหาร
 และ (6) การพัฒนารูปแบบการจัดการฝึกอบรม เป็นการศึกษา การพัฒนาชุดการสอนวิชาศึกษาระเบียงต้นสำหรับ
 ผู้เรียนผู้ใหญ่โดยใช้ชีวิตเป็นสื่อหลัก รูปแบบการฝึกอบรมอาชีพหลักสูตรระยะสั้นของโรงเรียนฝึกอาชีพ และ
 รูปแบบการฝึกอบรมหลักสูตรระยะสั้นของวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี

2) การมีส่วนร่วมของชุมชน จากการสังเคราะห์ พบว่า มี 6 ด้าน คือ

แนวทางในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาตามอัธยาศัยด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ การ
 มีส่วนร่วมของชุมชนในการส่งเสริมสุขภาพของผู้สูงอายุ การมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้การเกษตรตามแนว
 เศรษฐกิจพอเพียงของเกษตรกร การมีส่วนร่วมของบุคลากรและนักศึกษาในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น การมี
 ส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความบกพร่องทางสติปัญญา และ แนวทางการประสาน
 ความร่วมมือการฝึกฝึกในสถานประกอบการ

3) ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการศึกษานอกระบบและปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียน
 การศึกษานอกระบบและรูปแบบการจัดห้องสมุด จากการสังเคราะห์ พบว่า มีการศึกษาหัวข้อละ 2 เรื่อง คือ ปัจจัยที่
 เกี่ยวข้องกับการเรียนนอกระบบโรงเรียนในเรือนจำ ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการสำเร็จการศึกษาของทหารกอง
 ประจำการ รูปแบบการจัดห้องสมุดประชาชนเพื่อส่งเสริมการศึกษาตามอัธยาศัย และ แนวทางการจัดกิจกรรม
 ส่งเสริมการอ่านของห้องสมุดประชาชนอำเภอ

4) หัวข้ออื่นๆ จากการสังเคราะห์ พบว่า มีการศึกษาหัวข้อละ 1 เรื่อง คือ การติดตามผลการ
 จัดการศึกษา ภูมิปัญญาท้องถิ่นกับการศึกษานอกระบบ รูปแบบการจัดกิจกรรมชมรมนักศึกษามหาวิทยาลัยการ
 เพชรแพร่ความรู้ข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชน การดำเนินการให้บริการช่วยเหลือผู้พิการ การศึกษาความพึงพอใจของ
 ผู้รับบริการ การพัฒนาระบบ และ กระบวนการจัดตั้งกลุ่มอาชีพ

2.3 ด้านระเบียบวิธีวิจัย

เมื่อสังเคราะห์งานวิจัยในแง่ของระเบียบวิธีวิจัย พบว่า งานวิจัยส่วนใหญ่ เป็นงานวิจัยเชิง
 ปริมาณ โดยทำการวิจัยเชิงสำรวจมากที่สุด รองลงมาคือ งานวิจัยและพัฒนา และประเภทของงานวิจัยที่มีน้อยที่สุด
 ได้แก่ งานวิจัยสหสัมพันธ์ และทุกเรื่องเป็นการวิจัยเชิงผสมวิธี

2.4 ด้านแนวโน้มในการพัฒนางานวิจัย แนวโน้มของงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษาจำแนกตาม

แขนงวิชาในภาพรวม ส่วนใหญ่น่าจะยังคงเป็นไปในลักษณะเดิม แต่อาจมีการเปลี่ยนแปลงหัวข้อวิทยานิพนธ์อัน
 เนื่องมาจากหัวข้อที่ทำการวิจัยในแต่ละช่วงจะขึ้นอยู่กับแนวโน้มนโยบายของการศึกษาในช่วงนั้นๆ และบริบททาง
 เศรษฐกิจ สังคมและการเมือง

อภิปรายผล

การสังเคราะห์งานวิจัยครั้งนี้ มีข้อค้นพบที่น่าสนใจที่ควรนำมาอภิปราย ดังนี้

1. คุณลักษณะของงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา

1.1 **เนื้อหาสาระ/ประเด็นที่ศึกษา** งานวิจัยที่มีเนื้อหาสาระ/ประเด็นที่ศึกษาที่พบมากที่สุด เป็นงานวิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาและการพัฒนานักกิจกรรมการสอนและการฝึกอบรมมากที่สุด ทั้งนี้เนื่องจากหลักสูตรการศึกษานอกระบบมุ่งเน้นในการผลิตหรือการสร้างองค์ความรู้ใหม่ทางการศึกษานอกระบบ โรงเรียน การศึกษาตามอัธยาศัย และการศึกษาตลอดชีวิต จึงเน้นการพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษา ดังจะเห็นได้จากจำนวนวิทยานิพนธ์ในด้านการพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน การพัฒนาโปรแกรมการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน นอกจากนั้น ยังมีงานวิจัยที่เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชน การติดตามผลการจัดการศึกษา ภูมิปัญญาท้องถิ่นกับการศึกษานอกระบบ การเผยแพร่ความรู้ข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชน การดำเนินการให้บริการช่วยเหลือผู้พิการ การศึกษาความพึงพอใจของผู้รับบริการ การพัฒนาระบบ และกระบวนการจัดตั้งกลุ่มอาชีพ ซึ่งสอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษา ของสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ ที่มุ่งเน้นให้นักศึกษามีความสามารถในการวิเคราะห์ความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย สามารถบริหารจัดการ วางแผนการจัดกิจกรรม ส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษานอกระบบ และประยุกต์หลักการศึกษานอกระบบโรงเรียน ไปจัดการศึกษาหรือวิจัยให้สอดคล้องกับบริบท และปัญหาที่บุคคลหรือชุมชนประสบอยู่ได้ ให้ตอบสนองความต้องการของประชาชนได้เป็นอย่างดี (สาขาวิชาศึกษาศาสตร์, 2554)

1.2 **คุณลักษณะของการวิจัย** คุณลักษณะของการวิจัยที่พบมากที่สุดคืองานวิจัยเชิงปริมาณ ประเภทการวิจัยเชิงสำรวจ รองลงมาคือ งานวิจัยและพัฒนา และ งานวิจัยสหสัมพันธ์ และทุกเรื่องเป็นการวิจัยเชิงผสมวิธี ทั้งนี้ อาจจะเป็นเพราะการวิจัยเชิงปริมาณ เป็นการวิจัยเพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน ทำให้เกิดความเข้าใจในสภาพความเป็นจริง เพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไขการปฏิบัติงาน(กาญจนา มณีแสง, 2522) อีกประการหนึ่งคือผู้ทำวิจัยมีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาสภาพปัญหาในการปฏิบัติงานในหน่วยงานที่ตนสังกัด ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับ สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ (2526) ที่กล่าวว่า วิทยานิพนธ์ทางการศึกษาเป็นการวิจัยโดยวิธีการสำรวจหรือเชิงบรรยายมากกว่าร้อยละ 90 และผู้ที่ทำวิจัยส่วนใหญ่เป็นผู้สังกัดในหน่วยงาน และต้องการวิจัยเพื่อพัฒนาในส่วนที่เกี่ยวข้องกับงานที่ทำอยู่

1.3 **ด้านวิทยวิธีการวิจัย** (1) **เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล** พบว่า งานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษาจำแนกตามเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลในงานวิจัย ที่มีมากที่สุดคือแบบสอบถาม ซึ่งแบบสอบถามนี้เหมาะสมในการใช้กับการแสดงความคิดเห็น เนื่องจากนักศึกษาที่ทำวิทยานิพนธ์สนใจที่จะศึกษาความคิดเห็นหรือประเมินสภาพความคิดเห็น ซึ่งใช้ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลสั้นกว่าการประเมินหรือติดตามสภาพจริง และการใช้แบบสอบถามความคิดเห็น จะใช้กับประชากรที่เป็นกลุ่มใหญ่ได้ดี ใช้เวลาไม่มากการเก็บข้อมูลไม่ลำบาก ซึ่งสอดคล้องกับผลวิจัยของระวี ชัยกิจไทย (2522) พิชัย คลเสมอ (2527) สุรเดช พันธุ์วิเศษ (2532) ที่พบว่า งานวิจัยทางการศึกษานอกระบบส่วนใหญ่ ใช้กลุ่มตัวอย่างโดยวิธีการสุ่มอย่างง่ายมากที่สุด ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย พบว่า จำแนกตามตัวแปรที่ศึกษามากที่สุดและเครื่องมือในการวิจัยส่วนใหญ่ได้แก่ แบบสอบถาม (2) **วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล** งานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษาจำแนกตามการวิเคราะห์ข้อมูล มีทั้งหมดจำนวน 41 เรื่อง โดยส่วนใหญ่ใช้สถิติพรรณนา จำนวน 41 เรื่อง สถิติอ้างอิง จำนวน 26 เรื่อง และการวิเคราะห์เนื้อหา จำนวน 22 เรื่อง สถิติพรรณนา จำนวน 41 เรื่อง พบว่า ใช้ค่าสถิติร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเป็นส่วนใหญ่ โดยเฉพาะ

ค่าเฉลี่ย ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะ สถิติกลุ่มนี้ใช้ตีความหมายข้อมูลและใช้คำนวณก่อนที่จะคำนวณหาค่าอื่นๆ ในกลุ่มสถิติอ้างอิง กลุ่มสถิติพื้นฐานนี้ มีประโยชน์และใช้กันมาก เนื่องจากเป็นในรูปสูตรคณิตศาสตร์ได้แน่นอน สามารถนำไปหาค่าสถิติประเภทอื่นๆ ที่ต้องอ้างอิงจากค่าเฉลี่ย (ประคอง กรรณสูตร 2522) ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ชูระวี ชัยกิจไทย (2522) พิชัย คลเสมอ (2527) และ สุรเดช พันธุ์พิเศษ (2532) ที่พบว่าผู้ทำวิทยานิพนธ์ส่วนใหญ่จะใช้ค่าสถิติหลายค่าในการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อให้เกิดความสมบูรณ์ครบถ้วนอย่างแท้จริง

1.4 ด้านแนวโน้มของการวิจัย แนวโน้มของงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษาจำแนกตามแขนงวิชาในภาพรวม ส่วนใหญ่จะยังคงเป็นไปในลักษณะเดิม เว้นเสียแต่ว่าอาจมีการเปลี่ยนแปลงหัวข้อวิทยานิพนธ์อันเนื่องมาจากหัวข้อที่ทำการวิจัยในแต่ละช่วงจะขึ้นอยู่กับแนวโน้มนโยบายของการศึกษาในช่วงนั้นๆ ซึ่งนับตั้งแต่มีพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติมเป็นต้นมา และพระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 ทำให้การศึกษานอกระบบมีการปรับเปลี่ยนหลายประเด็นทั้งในด้านโครงสร้าง ชื่อหน่วยงาน ภารกิจ กลุ่มเป้าหมาย ฯลฯ รวมทั้งนโยบาย จุดเน้นและกลยุทธ์การดำเนินงานการศึกษานอกระบบโรงเรียนในแต่ละปีงบประมาณ ดังนั้นการกำหนดหัวข้อการทำวิจัยบางหัวข้อจึงควรเป็นไปเพื่อสนองแนวโน้มนโยบาย จุดเน้นและกลยุทธ์การดำเนินงานดังกล่าว(นฤมล ดันธสุรเศรษฐ์ ชนกนารถ บุญวัฒน์กุล อรุณี หรดาล และธนรัชฎ์ ศิริสวัสดิ์, 2556, น. 98) ซึ่งหัวข้อที่ควรให้ความสำคัญและทำวิจัยให้มากขึ้น เช่น การพัฒนาหลักสูตร การวิจัยเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาหลักสูตร โดยเฉพาะหลักสูตรด้านวิชาชีพ หลักสูตรท้องถิ่น การพัฒนาผู้เรียน ความต้องการการศึกษานอกระบบของประชาชน การประกันคุณภาพของสถานศึกษา การศึกษานอกระบบ การใช้เทคโนโลยีของบุคลากรและผู้เรียน การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ภาาติเครือข่าย ฯลฯ (นฤมล ดันธสุรเศรษฐ์ ชนกนารถ บุญวัฒน์กุล อรุณี หรดาลและธนรัชฎ์ ศิริสวัสดิ์, 2556, น. 98)

2. องค์ความรู้ของงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา

2.1 องค์ความรู้ด้านคุณลักษณะงานวิจัย ผลการสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับการศึกษานอกระบบพบว่า ส่วนใหญ่เป็นงานวิจัยเกี่ยวกับ รูปแบบการจัดการศึกษาและการพัฒนากิจกรรมการสอนและการฝึกอบรมของการศึกษานอกระบบศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เช่น ได้รูปแบบการฝึกอบรมระยะสั้น ชุดฝึกอบรมต่างๆ การศึกษาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชน ภาาติเครือข่าย ในการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ซึ่งทำให้ได้แนวทางการจัดการศึกษาตามอัธยาศัยทั้งด้านการท่องเที่ยว การส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ การจัดกิจกรรมการเกษตรตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง หลักสูตรท้องถิ่นและการประสานความร่วมมือกับสถานประกอบการ นอกจากนั้นยังศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวกับรูปแบบการจัดห้องสมุดและแหล่งเรียนรู้ต่างๆ ซึ่งพบว่ามีองค์ประกอบคือ การกำหนดวัตถุประสงค์ เนื้อหา กิจกรรม สื่อ และการประเมินผล ซึ่งในประเด็นนี้สอดคล้องกับหลักการของการสังเคราะห์งานวิจัยดังที่ นางลักษณ์ วิรัชชัย และสุวิมล ว่องวานิช (2542) กล่าวไว้ว่า การสังเคราะห์เนื้อหาสาระเฉพาะส่วนที่เป็นข้อค้นพบของรายงานการวิจัย โดยใช้วิธีการสังเคราะห์เชิงบรรยายหรือการวิเคราะห์เนื้อหา ผลของการสังเคราะห์ด้วยวิธีการบรรยายจะได้บทสรุปรวมข้อค้นพบของรายงานการวิจัยที่นำมาสังเคราะห์ โดยอาจยังคงสาระของงานวิจัยแต่ละเรื่องได้ด้วย หรืออาจจะนำเสนอบทสรุปรวมในลักษณะภาพรวมโดยไม่คงสาระของงานวิจัยแต่ละเรื่องได้

2.2 ด้านระเบียบวิธีวิจัย พบว่า งานวิจัยส่วนใหญ่เป็นงานวิจัยเชิงปริมาณ โดยทำการวิจัยเชิงสำรวจมากที่สุด รองลงมาคืองานวิจัยและพัฒนา และประเภทของงานวิจัยที่มีน้อยที่สุดได้แก่ งานวิจัยสหสัมพันธ์ และทุกเรื่องเป็นการวิจัยเชิงผสมวิธี ทั้งนี้ อาจจะเป็นเพราะการวิจัยเชิงปริมาณ เป็นการวิจัยเพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน ทำให้เกิดความเข้าใจในสภาพความเป็นจริง เพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไขการปฏิบัติงาน (กาญจนา มณีแสง, 2522) อีกประการหนึ่ง คือ ผู้ทำวิจัยมีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาสภาพปัญหาในการปฏิบัติงานในหน่วยงานที่ตนสังกัด ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับ สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ (2526) ที่กล่าวว่า วิทยานิพนธ์ทางการศึกษาเป็นการวิจัยโดยวิธีการสำรวจหรือเชิงบรรยายมากกว่าร้อยละ 90 ผู้ที่ทำวิจัยส่วนใหญ่เป็นผู้สังกัดในหน่วยงานและต้องการวิจัยเพื่อพัฒนาในส่วนที่เกี่ยวข้องกับงานที่ทำอยู่ สำหรับกลุ่มที่ศึกษาส่วนใหญ่ศึกษาจากกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้การสุ่มอย่างง่าย ซึ่งสอดคล้องกับประเภทงานวิจัยของแขนงวิชาดังที่กล่าวมา ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยส่วนใหญ่ พบว่า ใช้ตัวแปรที่ศึกษาเป็นตัวแปรอิสระซึ่งสอดคล้องกับประเภทของการวิจัย คือการวิจัยเชิงสำรวจ รองลงมาคืองานวิจัยเชิงทดลอง ใช้ตัวแปรอิสระ 1 ตัวแปรและตัวแปรตาม 1 ตัวแปร เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยส่วนใหญ่ใช้แบบสอบถาม ซึ่งแบบสอบถามนี้เหมาะสมในการใช้กับการแสดงความคิดเห็น เนื่องจากนักศึกษาที่ทำวิทยานิพนธ์สนใจที่จะศึกษาความคิดเห็นหรือประเมินสภาพความคิดเห็น ซึ่งใช้ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลสั้นกว่าการประเมินหรือติดตามสภาพจริง และการใช้แบบสอบถามความคิดเห็น จะใช้กับประชากรที่เป็นกลุ่มใหญ่ได้ดี ใช้เวลาไม่มาก การเก็บข้อมูลไม่ลำบาก ซึ่งสอดคล้องกับผลวิจัยของระวี ชัยกิจไทย (2522) พิชัย คลเสมอ (2527) และสุรเดช พันธุ์วิเศษ (2532) ที่พบว่า งานวิจัยทางการศึกษานอกระบบส่วนใหญ่ ใช้กลุ่มตัวอย่างโดยวิธีการสุ่มอย่างง่ายมากที่สุด ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย พบว่า จำแนกตามตัวแปรที่ศึกษามากที่สุดและเครื่องมือในการวิจัยส่วนใหญ่ได้แก่ แบบสอบถาม รองลงมาใช้แบบทดสอบ โดยมีการหาคุณภาพเครื่องมือด้านความตรง ความเที่ยง ความยากและอำนาจจำแนกตามลักษณะเครื่องมือที่ใช้ การวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ส่วนใหญ่ใช้สถิติพรรณนา รองลงมาคือสถิติอ้างอิง ได้แก่ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเป็นส่วนใหญ่ โดยเฉพาะค่าเฉลี่ย ทั้งนี้ อาจจะเป็นเพราะสถิติกลุ่มนี้ใช้ตีความหมายข้อมูลและใช้คำนวณก่อนที่จะคำนวณหาค่าอื่นๆ ในกลุ่มสถิติอ้างอิง กลุ่มสถิติพื้นฐานนี้มีประโยชน์และใช้กันมาก เนื่องจากอยู่ในรูปสูตรคณิตศาสตร์ที่สามารถนำไปหาค่าสถิติประเภทอื่นๆ ที่ต้องอ้างอิงจากค่าเฉลี่ย (ประคอง กรรณสูตร 2522) ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของระวี ชัยกิจไทย (2522) พิชัย คลเสมอ (2527) และ สุรเดช พันธุ์วิเศษ (2532) ที่พบว่าผู้ทำวิทยานิพนธ์ส่วนใหญ่จะใช้ค่าสถิติหลายค่าในการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อให้เกิดความสมบูรณ์ครบถ้วนอย่างแท้จริง

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

การวิจัยในครั้งนี้ อาจารย์ที่ปรึกษาสามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน การควบคุม วิทยานิพนธ์และการศึกษาค้นคว้าอิสระ ทั้งยังเป็นแนวทางสำหรับนักศึกษาให้สามารถศึกษาเรื่องที่วิจัยและระเบียบวิธีวิจัย เพื่อเป็นการเสริมองค์ความรู้ในทางวิชาการดังนี้

1.1 ควรปรับวิธีวิธีการวิจัย ในการออกแบบการวิจัยเชิงพรรณนา ควรมีการศึกษาตัวแปรที่มากกว่า 1 ตัวแปร และมีการควบคุมตัวแปรแทรกซ้อน ซึ่งสามารถทำให้ผลการวิจัยตอบวัตถุประสงค์ได้ถูกต้องและแม่นยำมากขึ้น

1.2 การออกแบบการวิจัย ควรส่งเสริมให้มีการออกแบบการวิจัยที่หลากหลาย เช่น การวิจัยให้ได้ข้อมูลเชิงปริมาณควบคู่กับการวิจัยเชิงคุณภาพ ซึ่งจะทำได้ข้อมูลเชิงลึก สามารถนำมาวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนที่สอดคล้องกับบริบททางสังคมและแนวโน้มทางเศรษฐกิจ สังคม การเมืองที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว หรือการวิจัยแบบผสมผสานวิธีรูปแบบอื่นๆ หรือการวิจัยเชิงพัฒนา เพื่อที่จะได้ผลการวิจัยที่มีตรงกับสภาพและความต้องการที่แท้จริงและนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ได้จริง

1.3 ควรมีการวิจัยที่เป็นการพัฒนาองค์ความรู้ หรือนวัตกรรมของแผนกวิชาการศึกษา นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อเพิ่มพูนองค์ความรู้ในศาสตร์มากขึ้น เช่น เน้นงานวิจัยที่ตอบสนองนโยบายด้านการศึกษาตลอดชีวิต โดยเน้นการพัฒนาหลักสูตรการพัฒนาคณาจารย์ การพัฒนาทักษะอาชีพ และการพัฒนาทักษะชีวิต ตลอดจนการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ การสร้างภาคีเครือข่าย เป็นต้น

1.4 ควรมีการเผยแพร่ผลการวิจัยผ่านช่องทางที่หลากหลาย เช่น วารสารของสาขาวิชา Website ของสาขาวิชา การนำเสนอในการประชุมทางวิชาการ ฯลฯ เพื่อให้เกิดการนำไปใช้ประโยชน์ต่อการศึกษาต่อไป

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับการติดตามและประเมินหลักสูตรของแผนกวิชาการศึกษา นอกระบบอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้ได้ข้อมูลในการปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้มีความทันสมัย เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อนักศึกษา

2.2 ควรมีรูปแบบการวิจัยอื่น ๆ ให้มากขึ้น เช่น การวิเคราะห์ห่อถักม้น เพื่อให้ได้ข้อมูลต่างๆ มากขึ้น รวมทั้งมีการยืนยันผลที่ได้จากการวิจัยที่น่าเชื่อถือ เปิดแนวคิด วิธีการและมุมมองใหม่ ๆ ให้การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยได้ขยายขอบเขตออกไปกว้างขวางขึ้น

บรรณานุกรม

กาญจนา มณีแสง. (2522). *หลักการเบื้องต้นทางการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.

คณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ. (2544). *รายงานการสัมมนาทางวิชาการเรื่องการวิจัยบัณฑิต*. กรุงเทพฯ :

สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.

ชูระวี ชัยกิจไทย. (2522). *การวิเคราะห์วิทยานิพนธ์มหบัณฑิตสาขาวิชาพลศึกษาในประเทศไทย ตั้งแต่ปี 2512-2520*. (ปริญญามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพมหานคร.

นงลักษณ์ วิรัชชัย และ สุวิมล ว่องวานิช. (2541). *การสังเคราะห์งานวิจัยทางการศึกษาด้วยการวิเคราะห์ห่อถักม้น และการวิเคราะห์เนื้อหา*. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี.

- นฤมล ดันธสุรเศรษฐ์ ชนกนารถ บุญวัฒนะกุล อรุณี หรดาล ธนรัชฎ์ ศิริสวัสดิ์. (2556). *การสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับการศึกษจากระบบ*. (รายงานการวิจัย ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- ประคอง กรรณสูต. (2550). *สถิติเพื่อการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์*. กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พิชัย ดลเสมอ . (2527). *การวิเคราะห์วิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโทสาขาสังคมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีการศึกษา 2506-2523*. (ปริญญาโทสาขาสังคมศึกษา ไม่ได้ตีพิมพ์). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพมหานคร.
- สุรเดช พันธุ์วิเศษ . (2532). *การวิเคราะห์วิทยานิพนธ์ระดับมหาบัณฑิต สาขาการศึกษาจากระบบ โรงเรียนในประเทศไทย พุทธศักราช 2519 ถึง 2529*. (ปริญญาโทสาขาสังคมศึกษา ไม่ได้ตีพิมพ์). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพมหานคร.